

DEN
NORDATLANTISKE
GRUPPE

„MAN KAN MÆRKE LÆNGSLEN ...“

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord.....	3
Baggrund	4
Formål	6
Gennemførelse og metode.....	7
Konklusioner og anbefalinger.....	8
Detailresultater.....	11
Om valget at blive i Danmark versus at flytte tilbage til Grønland	11
Segmentet „Ressourcestærke med rødder i Grønland“.....	16
Segmentet „Forankrede i Danmark“.....	17
Segmentet „Utilfredse med grønlandske forhold“	17
Segmentet „Mentalt hjemme i Grønland“	18
Perspektivering: Sammenligning med gruppen af færinger i Danmark.....	19
Bilag: DNAG – spørgeguide	21

Undersøgelsen er udarbejdet af Suni Poulsen fra:

Marketminds

FORORD

Grønlandere i Danmark – en kilde til vækst og udvikling

Den Nordatlantiske Gruppe har længe arbejdet på at skabe mere viden om de grønlandere, der lever, studerer og arbejder i Danmark. Vores ønske har især været at få nuanceret opfattelsen af en „minoritet“ i Danmark, som i offentligheden og pressen fremstilles noget ensidigt som socialt belastede. Der er ingen tvivl om, at der et stort antal grønlandere, der falder ind under den kategori.

Men der er samtidig – viser vores undersøgelse – en endnu større del af de omkring 18.500 grønlandere i Danmark, der er veluddannede, ressourcestærke og særdeles vel fungerende. Mange af dem er i gang med lige præcis de uddannelser, som både det danske og det grønlandske arbejdsmarked kommer til at efterspørge i årene frem. I en tid, hvor Grønland bliver mere og mere selvstyrende, er der stor interesse i at få denne gruppe af veluddannede mennesker til at vende tilbage til Grønland.

Dette hæfte er den tredje og sidste del af Den Nordatlantiske Gruppens undersøgelse af grønlandere i Danmark. Første del (udgivet 2007) var en komplet oversigt over antallet af grønlandere, der lever i Danmark, af deres alder, geografiske spredning, uddannelse og beskæftigelse. Anden del af undersøgelsen (udgivet 2011) bestod af en spørgeskemaundersøgelse lavet i samarbejde med Grønlands Statistik. Den beskrev årsagerne til, hvorfor grønlandere tager til Danmark og hvad de tænker om at bo i Danmark sammenlignet med at bo i Grønland.

Denne tredje og sidste del går i dybden med spørgsmålet om, hvad der skal til for at få grønlandere i Danmark til at vende tilbage til Grønland. Den baserer sig på interview med den gruppe af grønlandere (1. generation), der nøgternt set er mest interessant for det grønlandske samfund og erhvervsliv. De interviewede beskriver deres holdning til Grønland og fortæller om de følelser, de har for landet og spørgsmålet om at flytte hjem en dag. De giver også forslag til, hvad de mener, man kunne ændre i det grønlandske samfund for at øge lysten til at flytte tilbage.

Den viden, som denne og de to forrige undersøgelser tilvejebringer, er uhyre vigtig, i og med at det grønlandske samfund på den ene side er i en rivende udvikling økonomisk, industrielt og politisk og på den anden side oplever en stor fraflytning. Det paradoks udgør en af landets væsentligste udfordringer. Undersøgelsen her viser imidlertid, at de grønlandske myndigheder og det grønlandske erhvervsliv rent faktisk kan gøre en del for at imødegå udfordringen, hvis man investerer i uddannelse, boliger og sociale tiltag. Man kan også målrette rekrutteringen af arbejdskraft mod gruppen af grønlandere i Danmark og designe arbejdsophold til dem.

Jeg håber, at undersøgelsen bidrager til et nyt syn på grønlandere i Danmark som en af de væsentligste kilder til vækst og velfærd i Grønland. I et lille samfund som det grønlandske er menneskerne, når alt kommer til alt, vores vigtigste ressource.

Tak til medarbejderne i Den Nordatlantiske Gruppe og til konsulentfirmaet Marketminds for et godt og berigende samarbejde. Og tak til Kommuneqarfik Sermersooq for sponsorstøtte til dette hæfte.

Juliane Henningsen

BAGGRUND

Den Nordatlantiske Gruppe i Folketinget har gennemført en undersøgelse om grønlandere i Danmark. Projektet ligner den tidligere undersøgelse, gruppen lavede om færinger i Danmark.

Første del – en demografisk analyse

Første del af undersøgelsen omfattede en statistisk opgørelse og demografisk beskrivelse af grønlandere i Danmark. Den viste, at 1., 2. og 3. generation af grønlandere i Danmark tilsammen udgør 18.563 personer.

Medtages kun 1. generations grønlandere er tallet 5.116. Dette er danske statsborgere, som er registreret født i Grønland og er bosiddende i Danmark eksklusiv de personer, hvis forældre begge er født i Danmark.

Opgørelsen viste, at der blandt grønlandere i Danmark er en forholdsvis stor gruppe af personer med social-økonomiske udfordringer såsom arbejdsløshed.

Opgørelsen viste imidlertid også, at der samtidig er en stor gruppe ressourcestærke grønlandere i Danmark – herunder mange studerende ved højere læreanstalter samt færdiguddannede læger, jurister, tandlæger og sygeplejersker. Det var netop et af undersøgelsens oprindelige formål at udfordre det til tider negative syn, der er på grønlandere i Danmark, ved at skaffe faktuel og nuanceret viden om gruppen.

Anden del – en spørgeskemaundersøgelse

Anden del var en spørgeskemaundersøgelse blandt 479 grønlandere i Danmark mellem 20 og 49 år. Datamaterialet kommer fra en større mobilitetsundersøgelse, foretaget af Grønlands Statistik i 2010 i samarbejde med Den Nordatlantiske Gruppe.

Undersøgelsen viste, at den største årsag til at grønlandere flytter til Danmark i første omgang er, at de kommer hertil som børn sammen med deres forældre. Den næststørste årsag er, at de flytter til Danmark for at studere og få sig en uddannelse. På tredjepladsen kommer, at de flytter sammen med en dansk kæreste eller ægtefælle i Danmark.

Knap en tredjedel af de adspurgte overvejer ofte eller lejlighedsvis at flytte tilbage til Grønland. Blandt dem finder man særligt de studerende. Alt i alt er dette tal ikke overvældende. Dog er det positivt, at særligt de studerende giver udtryk for, at de vil tilbage til Grønland, eftersom det særligt er uddannede folk, man mangler i Grønland.

Analysen af spørgeskemaundersøgelsen viste fire segmenter af grønlandere i Danmark:

1. Ressourcestærke med rødder i Grønland (30% af de adspurgte)

- Fungerer godt i både det danske og det grønlandske samfund – er vokset op i Grønland
- Positive over for det grønlandske samfund
- Vil gerne flytte tilbage til Grønland

2. Forankrede i Danmark (33% af de adspurgte)

- Føler sig som danskere med størst tilknytning til Danmark – ofte flyttet fra Grønland som børn
- Ikke specielt interesserede i grønlandske samfundsforhold
- Overvejer ikke at flytte til Grønland

3. Utilfredse med grønlandske forhold (21% af de adspurgte)

- Tilknytning til både Danmark og Grønland og føler sig både som grønlændere og danskere, eventuelt lidt mere som danskere – ofte kvinder mellem 40 og 49 år i parforhold med en dansker og med børn
- Negative over for det grønlandske samfund
- Overvejer ikke/kun lidt at flytte til Grønland

4. Mentalt hjemme i Grønland (16% af de adspurgte)

- Stærkest tilknytning til Grønland – er ofte flyttet til Danmark som voksne for at studere
- Mindre integrerede i det danske samfund end de øvrige segmenter
- Er positive over for det grønlandske samfund, men lettere bekymrede over visse forhold i Grønland

Tredje og sidste del

– gennemførelse af personlige interview

Nærværende hæfte er tredje og sidste del af undersøgelsen.

Den baserer sig på 26 personlige interview med 1. generations grønlændere, som repræsenterer de fire segmenter, og som er valgt ud blandt de 479 personer, der deltog i spørgeskemaundersøgelsen (del 2). Personerne deltog dels i fokusgruppeinterview, dels en-til-en dybdeinterview og interview via e-mail.

FORMÅL

Det overordnede formål med undersøgelsen er at få overblik over og indsigt i den del af Grønlands befolkning, der lever og udvikler sig med Danmark som geografisk ramme. Mere specifikt skal den belyse, hvordan man kan få flere grønlændere til at flytte tilbage til Grønland.

For at belyse disse spørgsmål, er der i de personlige interview specifikt fokuseret på følgende:

- **Identitetsfølelse som grønlænder i Danmark**
 - Hvad bygger den helt konkret på?
 - Hvordan udvikler den sig over tid, og hvilke faktorer er særligt udslagsgivende i denne sammenhæng?
- **Praktisk relation til Grønland**
 - Hvilken frekvens og type af direkte forbindelse til Grønland?
 - Hvilket netværk har de blandt grønlændere i Danmark henholdsvis Grønland – og hvilken betydning tillægges disse kontakter?
- **Tilbageflytningstilbøjelighed**
 - Hvordan udvikler tilbøjeligheden sig over tid og livsfaser?
 - Hvad er de væsentligste „ingredienser“ i udviklingen?
 - Hvilke ydre faktorer påvirker tilbøjeligheden, f.eks. politiske strømninger, samfundsændringer og/eller ændring i familiesituationen i Grønland eller i Danmark?

Interviewundersøgelsen skal selvfølgelig også teste, om de udledte segmenter fra undersøgelsens del 2 giver god mening, og om der er forskellige initiativer, som vil kunne øge tilbageflytningstilbøjeligheden blandt de forskellige segmenter.

GENNEMFØRELSE OG METODE

Denne 3. del af undersøgelsen bygger på kvalitative data fra følgende kilder:

- **2 såkaldte fokusgrupper af 2 timers varighed**
 - Gennemført marts 2011 i København
 - Tilsammen 16 personer deltager (primært tilhørende segment 1 og 2)
- **4 en-til-en dybdeinterview af ca. 1 times varighed**
 - Gennemført marts og april 2011 i Århus og omegn (primært tilhørende segment 3 og 4)
- **6 e-mailinterview med enkeltpersoner**
 - Gennemført i april 2011

Herudover bygger analysen også på del 1 og 2 af undersøgelsen, altså den statistisk/demografiske analyse og spørgeskemaundersøgelsen.

Endelig inddrages øvrigt relevant materiale, herunder undersøgelsen „Mobilitet i Grønland“ gennemført af mobilitetsstyregruppen, Nuuk 2010, i samarbejde med Den Nordatlantiske Gruppe.

Der er indsamlet meget statistisk materiale forud for denne kvalitative analyse. Formålet med del 3 kan derfor også ses som et forsøg på at komme ind bag statistikkerne og få ord og følelser på de forskellige resultater.

Den kvalitative metode

Den kvalitative metode, der bruges i denne undersøgelse, er en anerkendt forskningsmetode, som særligt anvendes ved udredning af meget komplicerede og/eller nærgående/intime problemstillinger, og når der er et behov for at gå mere dybt til værks for at forstå et givent område.

Den adskiller sig fra den kvantitative metode på følgende måder:

- Den er helhedsorienteret og problemfølgende, således at man kan forfølge et argument til dets følelsesmæssige/intuitive udgangspunkt
- Den fortæller intet om repræsentativitet, dvs. hvor mange der mener det ene eller det andet. I stedet er den orienteret mod en nuanceret kortlægning af holdninger og rationelle samt irrationelle opfattelser af en given problemstilling

KONKLUSION OG ANBEFALINGER

Segmenteringen fra del 2 af undersøgelsen bekræftes

Segmenteringen i 4 grupper fra undersøgelsen om grønlandere i Danmark del 2 bekræftes i denne tredje og sidste del. Det bekræftes, at de 4 segmenter

1. Ressourcestærke med rødder i Grønland
2. Forankrede i Danmark
3. Utilfredse med grønlandske forhold
4. Mentalt hjemme i Grønland

repræsenterer reelle grupperinger af holdninger blandt 1. generations grønlandere i Danmark.

Segmenteringen er således et holdbart og nyttigt værktøj, når man vil undersøge, hvordan man får flere grønlandere tilbage til Grønland.

Substantielle barrierer mod at øge tilbageflytningstilbøjeligheden

Deltagerne oplever mange væsentlige barrierer mod at flytte tilbage til Grønland. Flertallet af 1. generations grønlandere længes tilbage til familie, den storslåede natur og kulturen i form af maden, fritidsaktiviteterne og den mere afslappede tilgang til dagligdagen. Samtidig oplever de gennemgående, at Grønland ikke tilbyder en tidssvarende samfundsmæssig ramme for en moderne tilværelse – særlig ikke for småbørnsfamilier. Hertil er forhold som infrastruktur, det politiske system, boligmuligheder, skolesystem og sygehusvæsen på et for lavt niveau, mens social ulighed, antallet af socialt udfordrede personer og f.eks. etniske konflikter befinder sig på et for højt niveau.

Grønlanderne i Danmark er generelt ambivalente, når det handler om at vende tilbage til Grønland. Dog fremstår Danmark gennemgående som det mere attraktive valg, idet landet tilbyder en mere behagelig og moderne samfundsmæssig ramme for tilværelsen.

At optimere tilbageflytningstilbøjeligheden blandt grønlandere i Danmark er således en langvarig proces, der kræver substantiel udvikling af de fysiske og sociale forhold i Grønland.

Så godt som alle er åbne for et tidsbegrænset arbejdsophold

Ud fra denne interviewundersøgelse tyder alt dog på, at Grønland „sidder i kroppen“ hos alle, der har oplevet landet. Naturen

og kulturen opleves som noget helt særligt og noget, som man kontinuerligt længes tilbage til.

Flertallet i interviewundersøgelsen giver udtryk for, at de meget gerne vil til Grønland igen i en periode – typisk gennem et arbejdsophold eller et vikariat. Mange undersøger da også løbende muligheden for at realisere dette ønske. Selv blandt segmentet „Forankrede i Danmark“ er der enkelte, der kom til Danmark som børn og er etablerede i Danmark med dansk familie, men som alligevel længes efter Grønland og aktivt afsøger mulighederne for et tidsbegrænset arbejdsophold deroppe.

Der snakkes og skrives en del om såkaldt „brain-drain“ i udkantsonråder, dvs. at personer med højere uddannelse og stærke kompetencer fravælger områderne – også områderne i Nordatlanten. Der er intet i denne undersøgelse, som tyder på, at det inden for nær fremtid er muligt at vende denne tendens og skabe såkaldt „brain-gain“. Dog er der en udpræget åbenhed over for tidsbegrænsede arbejdsophold. Den vidner om, at Grønland kan skabe et „brain-flow“, hvor man løbende sikrer sig de nødvendige kompetence-profiler til at udvikle samfundet, men uden at man nødvendigvis stiler mod at beholde personerne mere permanent som beboere.

I et vist omfang kan man sige, at de „hårde“ statistiske data fra mobilitetsundersøgelsen bekræftes af de „bløde“, mere helhedsorienterede data fra denne interviewundersøgelse i og med, at grønlandere i et forholdsvis stort omfang er åbne over for mobilitet/at flytte.

Gennemstrømningen af kompetence-profiler er samtidig helt nødvendig for at løfte det samfundsmæssige udviklingsniveau i Grønland – og for at vende tendensen med fraflytning til tilbageflytning overordnet set. Man kunne forestille sig, at en del af personerne, der tager et tidsbegrænset arbejdsophold, vælger at bosætte sig i Grønland. Og i takt med at samfundet udvikles, burde denne tendens til at vælge at blive permanent, øges tilsvarende.

Grønland har en lang tradition for lignende kortvarige arbejdsophold. Men konceptet skal udvikles til en form, der bedst tjener landets målsætninger og målrettes grønlandere i Danmark i højere grad, end det har været tilfældet tidligere.

Udarbejdelsen af konkrete strategier eller „design“ for midlertidige arbejdsophold bør således forankres bredt på tværs af det offentlige system og erhvervslivet. Der er mange muligheder for at styrke og udbygge de aktiviteter, som allerede er i gang – herunder praktik- eller udvekslingsophold til grønlandere, som studerer i Danmark eller mentorordninger mellem dem og det grønlandske erhvervsliv. En proaktiv formidling af disse muligheder til grønlandere i Danmark er helt essentiel. Det er ikke

nok blot at skabe mulighederne og indrykke et par annoncer i blade og på nettet: Antallet af grønlændere i Danmark er overskueligt, og man bør derfor, i det omfang det er muligt, kontakte dem direkte og fortælle, hvad man ønsker af dem, samt hvad de har mulighed for.

Om de enkelte segmenter

De enkelte segmenter kan kategoriseres efter deres følelsesmæssige tilknytning til Grønland versus deres tilknytning til Danmark. Hermed fås følgende figur:

Det mest relevante segment at satse på, når det gælder om at få grønlændere tilbage til Grønland, er „Ressourcestærke med rødder“. De føler sig delvist som grønlændere, og de har en interesse i at komme tilbage i kortere eller længere perioder. De „Utilfredse med grønlandske forhold“ føler sig også som både danskere og grønlændere, men hos dette segment vinder hensynet til levestandard og samfundsudvikling over nationalfølelsen.

Segmentet „Mentalt hjemme i Grønland“ er dem, der med størst sandsynlighed vil flytte tilbage. De føler sig ikke hjemme i Danmark. Over for dette segment handler det om at holde kontakten ved lige, så de ikke slår rødder i Danmark. Her hjælper den årlige tur/retur billet under studier angiveligt godt. En del i dette segment vil sandsynligvis blive i Grønland, især hvis landet udvider udbuddet af efter- og videreuddannelse.

Det sidste segment „Forankrede i Danmark“ føler sig primært som danskere. De er ikke et segment, som Grønland kan satse langsigtet på i bestræbelserne på at udvikle og kompetenceopruste landet. De kan dog i en overgangsfase bidrage til udvikling via vikariat og andre former for kortvarige arbejdsophold.

DETAILRESULTATER

Om valget at blive i Danmark versus at flytte tilbage til Grønland

Blandt 1. generations grønlændere er valget mellem at blive i Danmark eller flytte tilbage til Grønland præget af ambivalente følelser.

Grønlands natur og kultur udgør en stor tiltrækningskraft

På den ene side fortæller langt hovedparten af grønlænderne i Danmark om en gennemgående længsel tilbage til Grønland.

Udover længsel efter familien fremhæver de særligt Grønlands storslåede natur som noget, de savner. Danmark beskrives i sammenligning som gråt, vådt, kedeligt, trist eller intetsigende.

Herudover længes de tilbage til den stærke tradition, der er i Grønland for at dyrke friluftaktiviteter som jagt, fiskeri, ski/snowboard og tage på ture med speedbåd eller hundeslæde. Udover at disse aktiviteter er sjove i sig selv, så ses de også som et udtryk for en mere afslappet tilgang til tilværelsen, i modsætning til en højere grad af karrierefokus i Danmark.

Endelig påpeger flere, at jobmulighederne er gode i Grønland, såfremt man har en videregående uddannelse.

Sammenfattende fremhæver deltagerne følgende faktorer, der taler stærkt for at flytte tilbage til Grønland:

- **Familien**

- Man længes efter forældre, søskende, juleaften med hele familien, runde fødselsdage, mv.
- Man ønsker at give sine børn (født i Danmark) muligheden for at opleve Grønland og stifte bekendtskab med sproget.

- **Naturen**

- Man savner den smukke natur med storslåede fjelde, vidtstrakte fjorde og klar luft.

- **Kulturen**

- Man længes efter den mere afslappede tilgang til dagligdagen og friluftaktiviteterne, den gode mad og det gode sammenhold.

- **Karrieremuligheder**

- Det opleves forholdsvis let at få adgang til attraktive stillinger, hvis man har en videregående uddannelse.

Jeg har mine rødder i Grønland. Min familie og mange af mine venner er i Grønland.

*Jeg savner at køre i hundeslæde og gå på jagt. Jeg har snakket med en ven, der lige er kommet tilbage fra moskusjagt. Det er jo fantastisk; udsigten til at mangle de ting, er næsten ubærlig
(Ressourcestærk med rødder i Grønland, mand)*

*Jeg har jo familien deroppe, og jeg har naturen. Jeg kan mærke, at jeg hører til deroppe. Bare det, når man træder ud af flyet og trækker vejret, så kan man mærke, at man hører til. Man kan mærke, at 'yes!', det er her, jeg hører til
(Ressourcestærk med rødder i Grønland, kvinde)*

- Der er en generel oplevelse af, at der mangler uddannede folk i Grønland, og at man med en relevant uddannelse hurtigere kan få ansvar og bredere erfaringer end i Danmark.

Niveaue af samfundsudviklingen udgør den største barriere mod at flytte tilbage til Grønland

Op imod disse stærkt positive faktorer, der taler for en tilbageflytning, fremhæver deltagerne på den anden side en række negative faktorer, der opleves som barrierer mod at flytte tilbage og bosætte sig i Grønland.

Den røde tråd gennem disse, set med deltagernes øjne, er, at Grønland har et udviklingsniveau, som endnu ikke er fuldt på højde med det danske. Det drejer sig både om den fysiske og samfundsmæssige udbygning af landet samt om den sociale udvikling.

Konkret fremhæver grønlænderne i Danmark følgende forhold, der opleves som barrierer mod at flytte tilbage til Grønland:

• **Begrænset infrastruktur**

- Deltagerne mener, at flyforbindelserne både indenrigs og udenrigs er for dyre og for få
- Nogle føler sig isoleret som bosiddende i Grønland. Der er langt til den nærmeste by eller bygd. Det er meget langt og dyrt at komme til Danmark, og særligt rejser videre ud i Europa eller den øvrige verden virker voldsomme i tid og penge

• **Stor social ulighed**

- Der er en oplevelse af, at Grønland er delt op i en veletableret klasse og en stor gruppe af mere eller mindre socialt udfordrede
- Nogle påpeger, at man i Nuuk nærmest kan isolere sig i kredsen af veletablerede personer, og at man dermed let kan fortrænge, hvor mange der slås med sociale problemer
- Flere påpeger, at såfremt de flytter tilbage til Grønland, vil de automatisk indgå i en overklasse i forhold til de mange socialt udfordrede, hvilket de finder utiltalende
- At bo i Grønland med bevidstheden om de socialt udfordrede i landet forbindes med skyldfølelse og dårlig samvittighed

Man kan komme til Australien for samme pris, som det koster at flyve til Grønland. Hvorfor skal det være så dyrt?

(Ressourcestærk med rødder i Grønland, mand)

Jeg overvejer meget ofte at flytte tilbage. Hvis man har en god uddannelse og kommer tilbage til Grønland, så er det relativt nemt at finde et godt job og leve komfortabelt. Men jeg har svært ved at lukke øjnene for den ulighed, der er. Det står rigtig slemt til med de svageste i samfundet. Det siger noget om samfundet; at der er noget, som ikke er i orden. Der er et kæmpe skel mellem dem, som har, og dem som ikke har
(Ressourcestærk med rødder i Grønland, mand)

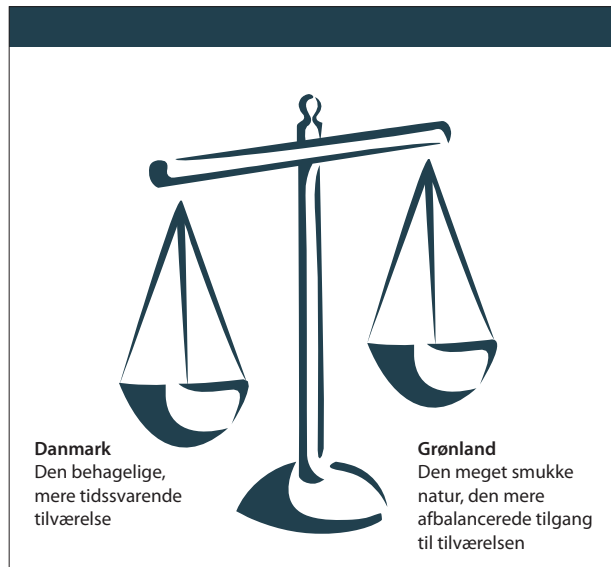
Det primære for mig er, at jeg ved, at skolegangen er meget dårlig i Grønland. Den vil jeg ikke byde mine børn. Man læser og hører, at lærerne ofte er syge, og nogle gange dukker vikarerne heller ikke op. Børnene skal have en god uddannelse og et godt fundament, og det får de ikke, hvis man naivt tror, at det er okay at gå i skole deroppe
(Ressourcestærk med rødder i Grønland, kvinde)

Jeg synes, at politikerne er noget nær det værste. Der har været en lille gruppe, der har styret Grønland i meget lang tid, og det har virket meget som nepotisme
(Forankret i Danmark, mand)

Det er svært at finde en bolig i Nuuk. Og det er meget dyrt
(Ressourcestærk med rødder i Grønland, kvinde)

- **Et utidssvarende niveau i uddannelsessystemet**
 - Særligt småbørnsforældre ønsker at give deres børn en solid skolegang i Danmark.
 - Flere vurderer, at det faglige niveau i det grønlandske uddannelsessystem halter sammenlignet med det faglige niveau i Danmark. Eksempelvis nævnes manglen på lærervikarer som noget, der forårsager mange aflysninger af timer.
 - Man kender til initiativet „Den gode skole“, men det påpeges samtidigt, at „der er langt fra et slogan til reel forandring“, og at det vil tage lang tid at modernisere skolevæsenet.
- **Etnisk baserede konflikter**
 - „Grønland for grønlændere“: Nogle oplever modvilje mod danskere og i en vis udstrækning dem, der er halvt danske, halvt grønlandske.
 - Der fortælles om, at man som ung fik en snebold i nakken og blev kaldt „dumme dansker“. Man oplever endvidere, at der bliver kigget skævt til en, når man eksempelvis beder om en pakke cigaretter på dansk nede hos købmanden.
- **Utilfredsstillende niveau i den politiske styring**
 - Nogle vurderer, at venne-/familietjenester og korrupsion har været et problem
 - Deltagerne er bevidste om de nye politiske strømninger, men påpeger, at de nye og yngre politikere ikke har bevist deres duelighed endnu
- **Højt niveau af sociale problemer**
 - Flere nævner problemer som alkoholisme, kriminalitet, „druk og slåskampe i gadebilledet“, misrøgt og seksuelt misbrug af børn, høj selvmordsrate og alarmerende høj drabs- og drabsforsøgsrate
- **Ringede boligmuligheder**
 - Nogle siger, at det er svært at finde ungdomsboliger, samt at der er få lejeboliger og købeboliger. Det er en direkte årsag til, at nogle måtte flytte fra Grønland, f.eks. i forbindelse med skilsmisse, hvor den ene part skulle finde et nyt sted at bo
 - Nogle fortæller, at man arbejder med at rette op på boligproblemet i Grønland, men anken nævnes stadigvæk blandt de interviewede grønlændere i Danmark

Kernen i valget mellem Danmark og Grønland er valget mellem en tidssvarende ramme om tilværelsen versus en meget smuk, men reelt utidssvarende samfundsramme

Valget for grønlænderne i Danmark handler altså om den stærke følelsesmæssige tilknytning til familien, naturen og kulturen i Grønland på den ene side og ønsket om at leve i et fuldt ud moderne og velorganiseret samfund på den anden side.

Flertallet i undersøgelsen fortæller, at de oplever „et sug indeni“, når de tænker på Grønland, og at de savner landet meget. På den anden side oplever de også forholdene som utidssvarende som samfundsramme for tilværelsen – særligt, når man har ægtefælle og børn – sammenlignet med Danmark.

De familiemæssige rødder er ofte splittet op: Det er sjældent noget entydigt fravalg af familien, hvis man fravælger Grønland og vælger Danmark til

Hvad der taler yderligere for at blive i Danmark i stedet for at flytte tilbage til Grønland er, at flertallet har familiemedlemmer, der bor i Danmark.

Savnet af familien i Grønland bliver derfor i en vis grad dæmpet med tilstedeværelsen af noget familie i Danmark.

Flere forhold gør sig gældende her: Blandt andet har en del danske gæstearbejdere i Grønland fået en kæreste eller ægtefælle under deres ophold og har slået sig ned mere permanent i

landet. Efterkommere af disse har dermed både bedsteforældre, fætre, kusiner, osv. i Grønland såvel som i Danmark.

Herudover er der tradition for, at grønlændere tager til Danmark for at studere eller arbejde. Hermed har grønlændere, der flytter til Danmark, ofte søskende, fætre, kusiner, eller eventuelt den ene forælder i Danmark.

Selvom de familiemæssige rødder typisk er forankret i Grønland, oplever et flertal i denne interviewundersøgelse altså også, at de har en del af deres rødder forankret i Danmark. Nogle fortæller, at disse „rødder“ er endog meget komplekse, eksempelvis ved at den ene forælder er dansk og den anden grønlandsk, men hvor den danske forælder p.t. bor i Grønland, mens den grønlandske forælder er bosiddende i Danmark.

Grønland som det ideelle sted for tidsbegrænsede arbejdsophold?

Udsigterne til at præge tilbageflytningstilbøjeligheden blandt grønlændere i Danmark i positiv retning fremstår ikke umiddelbart som overvældende.

Der er imidlertid en påfaldende holdning, som deles bredt af grønlænderne i interviewundersøgelsen: De overvejer så godt som alle at tage kortere ophold i Grønland, typisk gennem et arbejde i længere eller kortere tid, så de kan dyrke familie og venner, natur og kultur en overgang.

Dette ønske er til stede blandt alle segmenter og er særligt udpræget blandt „Ressourcestærke med rødder“ og „Forankrede i Danmark“. I dette sidste segment findes eksempelvis succesfulde danske erhvervsfolk, der oprindeligt er født af danske forældre i Grønland, og som rejste tilbage til Danmark, mens de var børn.

Det varierer meget, hvor lang en periode deltagerne forestiller sig, et arbejdsophold skal vare – de nævner alt fra et ½ til 1 år og op til 3-4 år.

Alt i alt står Grønland altså over for en stor opgave, før samfundet opleves som tillokkende at flytte tilbage til fra en tilværelse som grønlænder i Danmark. Men på den positive side har naturen og kulturen i Grønland så stor en tiltrækningskraft, at langt størstedelen af grønlændere i Danmark længes tilbage og er åbne for idéen om at komme tilbage i en tidsbegrænset periode.

Grønland har altså en unik mulighed for at rekruttere og skabe en gennemstrømning af ressourcestærke grønlændere til landet i kortere eller længere perioder. Chansen for at de, der får kortvarige arbejdsophold, bliver boende, er til stede – og jo mere den samfundsmæssige udvikling kommer „på niveau“, jo mere øges denne chance.

*Jeg kan sagtens finde på om 5 år at sige, at nu tager jeg til Nuuk. Jeg har to dejlige børnebørn i Grønland. Det trækker rigtigt meget. Men jeg skal blive gammel i Danmark. Her kan man nemmere få hjælp til alt. I Grønland kan man nærmest sidde og passe sig selv, tror jeg
(Ressourcestærk med rødder i Grønland, kvinde)*

Segmentet „Ressourcestærke med rødder i Grønland“

Hovedparten af deltagerne i denne 3. del af undersøgelsen om grønlandere i Danmark tilhører 1. generation og falder ind under segmentet „Ressourcestærke med rødder i Grønland“. De er primært studerende på videregående uddannelser eller personer med uddannelse, der har en aktiv karriere.

Gruppen bekræfter i høj grad resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen (del 2). Det er dem, der længes mest tilbage til Grønland. Længslen forstærkes dog af en meget nærværende ambivalens:

På den ene side fortæller de om, at de ikke vil „fanges“ i Danmark, og at de derfor tænker meget over, hvilke nationaliteter de bliver kærester med, hvornår de skal have børn, osv.

Men mens de længes tilbage, fortæller de omvendt om en angst for, at de vil blive „fanget“ i Grønland, såfremt de flytter derop. De frygter, at de afskærer sig selv og deres eventuelle familie fra de bedre uddannelsesmuligheder og den mere solide samfundsmæssige ramme omkring tilværelsen i Danmark.

Ofte giver denne ambivalens sig udslag i, at de dagdrømmer om tidsbegrænsede arbejdsophold i Grønland.

I fokusgrupperne og en-til-en dybdeinterview lægger personer fra „Ressourcestærke med rødder i Grønland“ ud med at fortælle meget dybtfølt om naturen, kulturen og længslen efter Grønland, hvorefter de bruger den resterende tid på at forholde sig kritisk til mangler i det samfundsmæssige udviklingsniveau i samme land.

At flytte til Grønland i en kortere eller længere periode beskrives i en vis udstrækning som en „egoistisk“ handling for dem, idet de samfundsmæssige rammer landet p.t. har at byde på, opleves som utidssvarende for en familie – specielt med små børn og ægtefælle/kærester af en anden nationalitet.

Både spørgeskemaundersøgelsen samt deltagerne i denne interviewundersøgelse viser, at „Ressourcestærke med rødder i Grønland“ er karakteriseret af personer, som er i gang med eller allerede har en videregående uddannelse. De er således ikke bange for, at de ikke kan få et spændende job i Grønland og oplever tværtimod Grønland som en mulighed for at få større ansvar og udfordringer end i Danmark, hvor konkurrencen mellem de veluddannede er større.

Det er primært familielivet de er bekymrede for på lang sigt. Spørgeskemaundersøgelsen viser, at „Ressourcestærke med rødder i Grønland“ er segmentet, som er mest bekymrede for, at deres børn skal vokse op i det grønlandske samfund og gå i den grønlandske folkeskole.

Jeg er født af danske forældre og opvokset i Grønland. Jeg kom til Danmark, da jeg skulle på kostskole. Jeg er gift med en dansk kvinde, som er læge, og jeg har tit „joket“ med, at hun sagtens kan få et job i Grønland. Vi kunne måske tage et halvt års orlov og tage derop. I mange år har jeg haft en idé om, at jeg vil prøve at arbejde i Grønland i en periode
(Forankret i Danmark, mand)

Jeg har ikke været i Grønland, siden jeg flyttede derfra som barn. Jeg tænkte på at tage derop så sent som i forrige måned, da mit vikariat her nede sluttede. Men jeg har en søn i folkeskolen, og jeg synes ikke, at jeg vil byde ham skolevæsenet i Grønland. Så det bliver først aktuelt om 8-10 år, når han bliver stor nok til at klare sig selv. Jeg tænker lidt på vikariater, men de er ofte 2 år. Det synes jeg er for lang tid
(Forankret i Danmark, kvinde)

Endelig identificerer de sig bredt med Grønland, og de oplever en eventuelt tilbageflytning som en automatisk indlemning i en form for overklasse i samfundet, hvor de samtidig er meget bevidste om alle de grønlandere, som slås med sociale udfordringer. Flere tager afstand fra denne position.

Segmentet „Forankrede i Danmark“

Der deltager en del „Forankrede i Danmark“ i undersøgelsen.

I overensstemmelse med resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen drejer det sig om personer, der oplever sig som danskere og som har boet langt størstedelen af deres liv i Danmark.

De har dog gennemgående et romantisk billede af Grønland og deler de øvrige segmenters oplevelse af en smuk og storslået natur samt en anderledes og meget appellerende kultur sammenlignet med den danske.

Lidt overraskende siger flertallet af de „Forankrede i Danmark“, at de i perioder aktivt har afprøvet mulighederne for at tage et arbejdsophold i Grønland. De beskriver ofte, at de har „forhandlet“ om dette med deres typisk danske ægtefælle og deres børn.

Det fremgår tydeligt af deres overvejelser, at det ikke blot er en dagdrøm – men et reelt ønske, de har handlet proaktivt på.

Dette segment er ikke et, som Grønland kan satse på, når det kommer til at øge tilbøjeligheden til permanent tilbageflytning. Segmentet repræsenterer dog nogle kompetencer i Danmark med et positivt forhold til Grønland, og de er således et oplagt rekrutteringspotentiale for tidsbegrænsede opgaver.

Segmentet „Utilfredse med grønlandske forhold“

Kun enkelte der indgår i denne interviewundersøgelse, tilhører segmentet „Utilfredse med grønlandske forhold“. Denne del af analysen fungerer derfor mere som en eksemplificering af de holdninger, der præger segmentet, end som en reel belysning af de „Utilfredse med grønlandske forhold“.

I overensstemmelse med resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen (del 2) fremstår deltagerne i dette segment som nogle, der på den ene side bevidst har fravalgt Grønland, men som på den anden side bibeholder en løbende tilknytning til landet.

I segmentet findes primært faglærte uden videregående uddannelse, som generelt kan få en højere levestandard i Danmark end i Grønland.

Igen i overensstemmelse med spørgeskemaundersøgelsen fremhæver de fordelene ved Danmark i form af bedre sociale ydelser – eksempelvis i forbindelse med perioder med arbejdsløshed – og bedre boligmuligheder.

De fleste af mine venner er grønlandske (Utilfreds med grønlandske forhold, mand)

Jeg savner Grønland en gang imellem, især i august måned, når der er rensdyrjagt. Der kunne jeg godt tænke mig at stå lige imellem min storebror og hans kæreste. Ellers tænker jeg aldrig over det. Jeg har taget den beslutning, at flytte til Danmark, og jeg bliver boende her. Jeg har en god lejlighed her, godt arbejde og gode kollegaer. Her vil jeg være (Utilfreds med grønlandske forhold, mand)

Jeg har den holdning, at man selv skal skabe sig et job (Mentalt hjemme i Grønland, mand)

Som konkret eksempel på, hvorfor en tilbageflytning til Grønland fravælges, nævnes at man i givet fald:

- Skal „bo på sofaen“ hos familie og venner
- Vil få svært ved at finde et velbetalt job
- Vil være i konkurrence med danske/udenlandske faglærte/håndværkere om de potentielle stillinger

Det der adskiller „Utilfredse med grønlandske forhold“ mest fra de øvrige tre segmenter i spørgeskemaundersøgelsen, er at:

- De oplever de økonomiske og sociale støtteordninger i Grønland som for dårlige
- De oplever det svært og for dyrt at finde et sted at bo
- De oplever priser på flybilletter til og fra Grønland som værende for høje

De sparsomme data fra nærværende interviewundersøgelse bekræfter billedet af, at segmentet delvist består af mobile faglærte og funktionærer, der dog vil opleve et fald i levestandard, såfremt de flytter tilbage til Grønland. Netop det økonomiske/levestandardmæssige lader til at have en prioritet i segmentet.

Billedet af at de alligevel delvist føler sig som grønlændere og stadig vedligeholder kontakten til Grønland, bekræftes imidlertid også. Personerne i interviewundersøgelsen følger med i grønlandske medier, deres netværk består i høj grad af andre grønlændere i Danmark, de deltager i grønlandske arrangementer, mv.

Potentialet for i højere grad at få dette segment tilbage til Grønland er mere langsigtet – og vil kræve, at samfundsudviklingen i Grønland kommer „på niveau“ med udviklingen i Danmark.

Segmentet „Mentalt hjemme i Grønland“

Igen deltager der kun enkelte fra segmentet „Mentalt hjemme i Grønland“ i denne interviewundersøgelse. Og igen bekræfter de resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen (del 2). Det drejer sig om personer, der i bund og grund føler sig som grønlændere og som føler sig fremmede i Danmark.

De giver alle udtryk for, at de på længere sigt gerne vil tilbage til Grønland for at bo, når de er færdige med deres studier, når kæresten er færdig med sine studier, når børnene er blevet ældre, o.l.

Hvis hensigten er at beholde ressourcerstærke personer i Grønland, virker det sandsynligt, at man vil kunne „forhindre“ segmentet i at flytte til Danmark, hvis man satsede på at udbygge mulighederne for videregående uddannelse i Grønland.

En del af dem er i Danmark, fordi de har fået en dansk kæreste eller ægtefælle. Her er udbygning og re-design af tidsbe-

grænsede arbejdsophold en oplagt måde at sørge for at holde kontakten ved lige med gruppen og gøre det mere attraktivt for dem at bo i Grønland igen.

Der er sparsomt materiale om dette segment i denne tredje del af undersøgelsen. Men de data der foreligger, tyder klart på, at et tidsbegrænset ophold i Grønland for nogle vil være det „skub“, der skal til, for at de vælger at bosætte sig permanent.

Perspektivering: Sammenligning med gruppen af færinger i Danmark

Den Nordatlantiske Gruppe har gennemført en tilsvarende undersøgelse blandt færinger i Danmark – også med formålet at belyse tilbøjeligheden til at flytte tilbage.

Det er oplagt at sammenligne resultaterne fra disse to undersøgelser. Grupperne er sammenlignelige, og begge grupper har i større eller mindre omfang følelsesmæssig tilknytning til hjemlandet, hvor de ofte er efterspurgt arbejdskraft.

I lyset af undersøgelsen blandt færinger i Danmark står det helt skarpt, at beslutningen om at flytte tilbage til Grønland versus at blive i Danmark er en kategorisk anderledes beslutning end færingernes beslutning om at flytte tilbage til Færøerne eller ej.

Det fremgik af Den Nordatlantiske Gruppens undersøgelse, at færingerne i vid udstrækning står og vejer diverse fordele ved tilværelsen i Danmark op mod diverse fordele ved en tilværelse på Færøerne, når de skal træffe en afgørelse. Færingernes afgørelse baserer sig kun i meget begrænset omfang på ulemper ved de to samfund.

Sat på spidsen er færingernes valg en overskudssituation, hvor de overvejer:

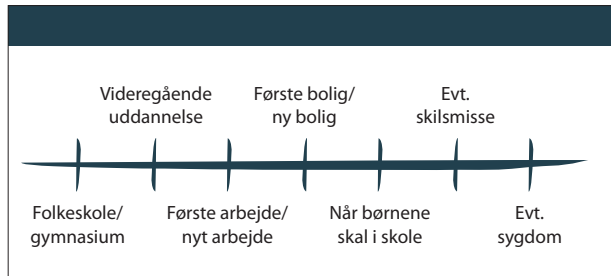
- Den mere anonyme tilværelse med flere udfoldelsesmuligheder i Danmark ...
- ... versus de tættere sociale og familiemæssige bånd på Færøerne og det noget mere afslappede forhold til arbejdsliv og karriere

1. generations færingerne i Danmark står i bund og grund over for en valgsituation med to positive alternativer.

Til sammenligning står grønlænderne over for en anderledes beslutning. Der indgår klare fordele samt ulemper i deres overvejelser. Når de stilles over for beslutningen om at flytte tilbage, fylder frustration og bekymringer over manglerne i den grønlandske samfundsmæssige udvikling klart mest.

Ja, de længes så godt som alle tilbage – men nej, Grønland opleves endnu at være et stykke bagud i forhold til Danmark og Skandinavien, når det kommer til at kunne tilbyde en tidssvarende velfærdsstatslig ramme omkring tilværelsen.

I den færøske undersøgelse kom det frem, at færinger i Danmark løbende overvejer at flytte tilbage til Færøerne, f.eks. når de får børn, når de skal skifte job, eller når børnene er blevet voksne. Sat på spidsen står Grønland over for den modsatte situation: Grønlandere i Danmark fortæller om alle de forskellige livsfaser i tilværelsen i Grønland, hvor de føler det oplagt at flytte til Danmark. De nævner bl.a.:

Alle disse forskellige livsfaser fremhæves som potentielle tidspunkter, hvor det er en fordel at flytte fra Grønland til Danmark, idet Danmark samfundsmæssigt er bedre i stand til at imødekomme de behov, man har som borger.

Flere af deltagerne i undersøgelsen er også flyttet til Danmark ved overgange mellem disse livsfaser. Og når de taler om at flytte tilbage til Grønland, understreger de hurtigt, at tilbageflytningen nok bliver (tids)begrænset, til når de løber ind i den første, anden eller tredje overgang.

BILAG: DNAG - SPØRGEGUIDE

Analyse om grønlandere i Danmark del 3, kvalitativ follow-up af spørgeskemaundersøgelse – 2 fokusgrupper i København samt dybdeinterview i Århus.

Baggrund

Den Nordatlantiske Gruppe har gennemført en undersøgelse om grønlandere i Danmark i tre dele. Nærværende spørgeguide blev brugt i tredje og sidste del til en kvalitativ follow-up analyse af de to forrige dele.

Det overordnede formål med undersøgelsens del 3 var at få overblik og indsigt i den del af Grønlands befolkning, der lever og udvikler sig med Danmark som fysisk ramme. Mere specifikt var hovedfokus at belyse, hvordan flere (arbejdsdygtige) grønlandere kunne få lyst til at flytte tilbage til Grønland.

Den foreløbige analyse af spørgeskemaundersøgelsen påviste 4 segmenter af grønlandere i Danmark:

1. Ressourcestærke med rødder i Grønland

- Fungerer godt i både det danske og det grønlandske samfund
- Positive overfor det grønlandske samfund
- Vil gerne flytte tilbage til Grønland

2. Forankrede i Danmark

- Føler sig som danskere med størst tilknytning til Danmark
- Ikke specielt interesserede i grønlandske samfundsforhold
- Overvejer ikke at flytte til Grønland

3. Utilfredse med grønlandske forhold

- Tilknytning til både Danmark og Grønland og føler sig både som grønlandere og danskere, med en lille overvægt som danskere
- Negative overfor det grønlandske samfund
- Overvejer ikke/kun lidt at flytte til Grønland

4. Mentalt hjemme i Grønland

- Stærkest tilknytning til Grønland og føler sig som grønlandere
- Mindre integrerede i det danske samfund end de øvrige grupper
- Er positive overfor det grønlandske samfund, men lettere bekymrede for visse forhold

Formål

Der blev udvalgt 3 fokuspunkter for analysen:

- Identitetsfølelse som grønlænder i Danmark: Hvad bygger den på, hvordan udvikler den sig over tid, og hvilke faktorer er særligt udslagsgivende?
- Praktisk relation til Grønland: Frekvens og type af direkte forbindelse til Grønland, netværk blandt grønlændere hhv. i Danmark og i Grønland, hvilken betydning tillægges kontakten?
- Tilbageflytningstilbøjelighed: Hvordan udvikler tilbøjeligheden sig over tid og livsfaser, hvad er de væsentligste „ingredienser“ og hvilke ydre faktorer påvirker tilbøjeligheden (f.eks. politiske strømninger, samfundsændringer og/eller ændring i familiesituation i Grønland eller evt. i Danmark)?

Interviewundersøgelsen skulle også teste, om de udledte segmenter gav god mening og om der var forskellige initiativer, som kunne øge tilbageflytningstilbøjeligheden blandt dem.

Under dataindsamling gennemførtes ét fokusgruppeinterview med segment 1, ét fokusgruppeinterview med en blanding af segment 1 og 2 i København og fire-fem dybdeinterview i Århusområdet med interviewpersoner fra segment 3 og 4.

SPØRREGUIDENS OPBYGNING

Spørgeguiden er opbygget efter følgende to grundprincipper:

- Interviewets komposition er formet som en trag: Det generelle (f.eks. overordnede holdninger til kulturforskelle mellem Danmark og Grønland) skaber de forståelsesmæssige rammer for, hvordan enkelte elementer (f.eks. holdninger til de typer stillinger, der annonceres i Grønland) fungerer
- Uhjulpne svar tæller mest: Uhjulpne svar er udtryk for, hvad der fylder mest i bevidstheden hos deltageren (er Top of Mind) og for hvad deltageren oplever som vigtigst

1. Indledning

- Formål med undersøgelsen (at tale om beslutningen om at bosætte sig i Danmark og perspektiver i forbindelse med tilbageflytning til Grønland)
- Præsentation af moderator, Marketminds
- Orientering om anonymitet og optagelse af interviewet

- Fokusgruppens varighed – ca. 2 timer (1 time for dybdeinterview)

2. Præsentationsrunde

Deltagerne starter med kort at præsentere sig selv og får udleveret navneskilte. De bedes fortælle:

- Fornavn
- Alder
- Uddannelse/beskæftigelse
- Familiesituation (single, samlevende, børn)
- Lidt om fritidsinteresser

3. Oprindelig beslutning om at flytte til Danmark: Miniinterview

Formålet med dette punkt er en uddybende belysning af den oprindelige beslutning om at flytte til Danmark.

Punktet vil herudover spore deltagerne ind på en konkret måde at forholde sig til deres tilværelse som grønlandere i Danmark. Risikoen er, at fokusgrupperne udvikler sig til diskussioner om generelle holdninger til kulturelle, politiske, sociale og arbejdsmarkeds-mæssige forhold i Grønland, hvilket er forholdsvis velkendt viden og ikke nødvendigvis pålidelige data til at belyse den oprindelige beslutning om at flytte til Danmark, ej heller tilbøjelighed til at flytte hjem igen.

Punktet begynder med et såkaldt miniinterview: Moderator deler deltagerne op i par og uddeler et A4-ark med følgende spørgsmål, som de skiftevis skal stille hinanden:

- Hvornår flyttede du fra Grønland for at bo i Danmark (udlandet)?
- Hvad var årsagen/årsagerne til beslutningen?
- Hvor længe overvejede du beslutningen og hvordan, dvs. hvilke praktiske ting undersøgte du, hvem snakkede du med, hvilke fordele og ulemper tænkte du igennem?
- Var du under overvejelserne i tvivl om, hvorvidt du skulle flytte eller ej? Hvad gjorde i givet fald det endelige udslag for beslutningen?

Deltagerne fremlægger kort deres notater, og moderator sørger for at spørge uddybende ind til:

- Hvor entydig eller ambivalent var beslutningen om at flytte til Danmark i de forskellige segmenter?

- Kan der udskilles særlige overgange af tvivl, hvor sandsynligheden for at holde på folk er væsentlig? Hvilke forhold er udslagsgivende der?
- Hvad er de primære „ingredienser“ i overvejelserne (uddannelses-/karrieremuligheder, familie, venner, kæreste/ægtefælle, børn, velfærdsydelser, eventyrlyst, kulturelle forhold)?
- Hvilke faktorer indgår som væsentlige i overvejelserne (studievejledning i folkeskolen og på gymnasiet, forældres råd og ønsker, jævnaldrendes tanker, ældre familiemedlemmer eller venner bosiddende i Danmark, litteratur, aviser, magasiner og websites)?

4. Dynamisk belysning af tilbageflytningstilbøjelighed

Formålet med dette punkt er at kortlægge udviklingen i tilbøjeligheden til at flytte hjem blandt segmenterne i Danmark. Spørgeskemaundersøgelsen fra del 2 er meget godt inde omkring denne problemstilling, hvorfor det ikke er nødvendigt at spørge til de basale årsager, der taler for og imod at flytte hjem, ej heller til hvordan den samlede tilbøjelighed til at flytte hjem ændrer sig (dvs. sænkes) over tid.

Dette punkt skal derimod skabe en indsigt i, hvordan tilbageflytningstilbøjeligheden udvikler sig:

- På hvilke tidspunkter i segmenternes liv i Danmark bliver overvejelser om tilbageflytning relevante og nærværende?
- Hvilke forhold indgår i disse overvejelser i de forskellige livsfaser?
- Livsfaserne omfatter færdiggørelse af studier, første job, andet job mv., anskaffelse af ny bolig, børn, børns skolealder, evt. skilsmisse/brud på parforhold, evt. fyring, børn der flytter hjemmefra, osv.
- Forhold omfatter jobmuligheder i Grønland, boligudbud, børneopdragsforhold, skoleforhold, forventninger om social og materiel trivsel, forventninger om kulturelt/værdimæssigt miljø og atmosfære, osv.

Deltagerne bedes om at notere individuelt på et A4-ark: 1) hvornår overvejede de sidst, om de skulle flytte tilbage til Grønland, 2) hvad forårsagede disse overvejelser, 3) hvilke forhold talte hhv. for og imod en tilbageflytning og 4) hvor er man aktuelt i overvejelserne?

Moderator beder siden deltagerne om at fremlægge deres notater og spørger uddybende ind til følgende:

- Hvor hyppigt forekommer overvejelser om at flytte hjem – er dette en kontinuerlig grundtone i bevidstheden hos nogle?
- Hvor udslagsgivende er de forskellige livsfaser som nyt job eller børn for tanker om at flytte hjem sammenlignet med mere tilfældige forhold som informationer om ny, relevant jobmulighed i Grønland?
- Hvordan orienterede man sig i forbindelse med overvejelserne, f.eks. snak med familie, venner og bekendte, informationssøgning på websites, telefonopkald til institutioner i Grønland osv.?
- Kan man mærke, at beslutningen om tilbageflytning bliver mindre og mindre attraktiv – hvad formodes dette at bero på?
- Til slut spørger moderator, hvilken enkeltfaktor, der ville vække størst lyst til at flytte hjem igen, samt hvilken enkeltfaktor der ville mindske tilbageflytningstilbøjeligheden mest

Analytisk vil dette punkt give et overblik over, hvordan tilbageflytningstilbøjeligheden udvikler sig over tid blandt de fire segmenter af grønlændere i Danmark – dog primært blandt segment 1 og 2. Det vil også give et overblik over, hvilke forhold der gør det mere henholdsvis mindre attraktivt at flytte hjem i de forskellige livsfaser, de går igennem.

De enkelte deltagere bedes alene beskrive den sidste episode, hvor de overvejede at flytte hjem. I og med at alle segmenter er repræsenteret og fordelingen i alder, køn og beskæftigelse/uddannelse er spredt, kan resultaterne efter de to fokusgrupper og fire-fem dybdeinterview sammenstykes til et fyldigt billede af fænomenet tilbageflytningstilbøjelighed blandt de 20 til 49-årige 1. generations indvandrere.

5. Udvikling i opfattelsen af fremtidsudsigter i Grønland versus i Danmark

Formålet med dette punkt er at afdække det mere følelsesmæssige forhold til det at flytte hjem til Grønland versus at blive i Danmark.

Med henblik på en mere dækkende og reel diskussion vil teknikken „Personbeskrivelse“ benyttes. Deltagerne bedes forestille sig, at to grønlændere, der ikke kender hinanden, mødes til en danskers fødselsdagsfest i København. Den ene står over for at

skulle flytte hjem til Grønland, den anden har bevidst valgt at blive i Danmark.

Deltagerne bedes om at lave portrætter af disse to grønlandere i Danmark med hensyn til:

- Køn
- Alder
- Uddannelse og beskæftigelse
- Familiesituation – single, gift, evt. børn.
- Karakteren af det håb for fremtiden de har og som de søger opfyldt med deres beslutning

Moderator understreger, at der ikke findes nogen rigtig eller forkert måde at gennemføre personbeskrivelsen, og at deltagerne er velkomne til at karikere lidt og gøre det sjovt.

Herefter fremlægges udvalgte portrætter, som diskuteres kort.

Ved denne øvelse får deltagerne mulighed for at give udtryk for deres værste fordomme, største reservationer og dybeste drømme og ambitioner på en upersonlig og dermed ufarlig måde. Den efterfølgende analyse af øvelsen vil give et overblik over de attraktive henholdsvis negative forståelsesrammer, som indgår i beslutningen om at flytte hjem til Grønland igen. Når personbeskrivelser fra alle interview lægges sammen, vil nuanceforskelle for følgende dermed blive belyst:

- Elementerne der indgår i „Det gode liv i Grønland“
- Elementerne i „Det gode liv i Danmark“
- Elementer i „Den kedelige tilværelse i Grønland“
- Elementer i „Den kedelige tilværelse i Danmark“

Årsagen til at deltagerne bliver bedt om at forholde sig til håb er, at flere undersøgelser peger på, at den vigtigste enkeltfaktor for et givet bosteds attraktion er oplevelsen af håb knyttet til stedet.

6. Initiativer der kan mindske fraflytning og/eller øge tilbageflytning

Formålet med dette afsluttende punkt er at teste konkrete tiltag, der kan øge lysten til at flytte tilbage til Grønland. Idéen er at „crash-teste“ en række mulige initiativer og områder, der ønskes forbedrede. Ved at få hurtige vurderinger og spontane kommentarer i alle interview, dannes der tilsammen et adækvat billede af det, der umiddelbart kan gøre en forskel.

Deltagerne bedes vurdere de forskellige initiativer, der kan påvirke deres tilbøjelighed til at flytte tilbage til Grønland. Siden

diskuteres det, hvordan initiativerne konkret skal udformes for at være mest attraktive.

Moderator vil begynde med at spørge åbent om, hvad der kan øge lysten til at flytte tilbage til Grønland og vil undervejs i diskussionen spørge ind til:

1. Aktiv rekruttering blandt grønlændere i Danmark til job i Grønland
2. En fælles offentlig/privat indsats for jobsøgning i Grønland („et karrierekontor“)
3. Bedre infrastruktur i Grønland – fly, veje, mv.
4. Officiel politisk udmelding om, at man vil have udenlandsgrønlændere tilbage
5. Større udbud af boliger i Grønland
 - hvordan skal disse konkret se ud, og hvor skal de ligge?
6. Opjustering af velfærdsydelse – børnepasning, skolevæsen/PPR, sociale- og finansielle ydelser
 - hvilke ydelser er vigtigst?
7. Bedre muligheder for videregående uddannelse
 - spørgsmål om det ville have ændret den oprindelige beslutning om at flytte til Danmark?
8. Opgradering af tilbud fra sygehusvæsenet

Punktet sluttes af med, at moderator sammen med deltagerne udvælger det ene initiativ, der vil ramme bredest, når det gælder om at øge lysten til at flytte hjem til Grønland.

7. Afrunding

Interviewet rundes af. Deltagerne takkes for deltagelse i undersøgelsen.

DEN NORDATLANTISKE GRUPPE I FOLKETINGET

Christiansborg · DK-1240 København K
Telefon: (+45) 33 37 55 00 · dnag@ft.dk · www.dnag.dk

DEL 3: INTERVIEWUNDERSØGELSE · MAJ 2011

DEN NORDATLANTISKE GRUPPE

The North Atlantic Group in the Danish Parliament
Norðuratlantsbólkurin á Fólkatíngi
Atlantíkup Avannaani Suleqatigiit